

Kleine profeten 4 – Obadja

Thema: Ken je plek

- Lezing: Obadja (helemaal)

¹Visioen van Obadja.

De HEER heeft een bode gestuurd naar alle volken; ook wij hebben zijn boodschap gehoord:

‘Kom, laten we ten strijde trekken tegen Edom!’

Dit is wat God, de HEER, over dat volk zegt:

²Ik maak van jou een onbeduidend volk,
verfoeid en veracht.

³Door je hoogmoed heb je je laten verleiden:
hoog woon je, hoog in de rotskloven,
daar heb je je huis gebouwd,
en je denkt: Wie haalt mij naar beneden?

⁴Maar al vlieg je zo hoog als een adelaar,
al bouw je je nest in de sterren,
dan nog haal Ik je neer
– spreekt de HEER.

⁵Komen er dieven, rovers in de nacht –
ze stelen alleen wat hun van pas komt.
Maar Edom, jij bent leeggeroofd!

En komen er druivenplukkers –
niet alle trossen snijden ze af.

⁶Maar Esaus volk is uitgeschud,
zijn schuilplaatsen geplunderd!

⁷Bondgenoten verdreven je uit je eigen land,
vrienden hebben je verraden en verslagen,
tafelgenoten lokken je in de val,
en jij blijft verbijsterd achter.

⁸De dag komt – spreekt de HEER – dat Ik de wijzen in Edom zal doden, zodat er in het bergland van Esau niemand meer is met enig verstand. ⁹De helden van Teman zullen verlamd staan van schrik; in het bergland van Esau wordt iedereen omgebracht, niemand blijft in leven. ¹⁰Je hebt je tegen het volk van Jakob gekeerd, geweld gebruikt tegen je eigen broeder. Daarom zul je met schande worden overdekt en voor altijd worden uitgeroeid.

¹¹Op de dag dat je toekeek hoe andere volken de bezittingen van je broeder wegsleepten, hoe vreemdelingen de stadspoorten binnengingen en het lot wierpen over Jeruzalem, toen stond jij aan hun kant. ¹²Die dag had je je niet mogen verlustigen in de rampspoed die je broeder trof, je had je niet mogen verheugen over de ondergang van het volk van Juda, en op die dag van angst had je hen niet mogen bespotten. ¹³Die dag had je de poorten van de stad niet binnen mogen gaan, je had je op die dag van onheil niet mogen verlustigen in het kwaad dat mijn volk werd aangedaan, en op die dag van ongeluk had je je niet mogen vergrijpen aan hun bezittingen. ¹⁴Op die dag van angst had je de mensen die vluchtten de weg niet mogen versperren om ze te doden, en hen die ontkomen waren niet mogen uitleveren. ¹⁵Maar de dag van de HEER is nabij voor alle volken; dan zal met jou gedaan worden wat jij met hen gedaan hebt, dan zullen je daden op je eigen hoofd neerkomen.

¹⁶Zoals jullie, volk van Jakob, op mijn heilige berg de beker van mijn woede moesten drinken, zo zal ieder volk die drinken. Ze zullen moeten drinken tot ze niet meer kunnen, en het zal zijn alsof ze nooit hadden bestaan. ¹⁷Maar jullie vinden een toevlucht op de Sion; de Sion wordt weer een heilige plaats. Het volk van Jakob zal bezit nemen van zijn bezetters: ¹⁸Jakobs volk zal het vuur zijn, Jozefs volk de vlam, en het volk van Esau de stoppels. De stoppels gaan in vlammen op, het vuur zal ze verteren, en niemand van Esaus volk zal ontkomen – de HEER heeft gesproken. ¹⁹Het volk van Jakob zal vanuit de Negev het bergland van Esau in bezit nemen, en vanuit het heuvelland het gebied van de Filistijnen; het zal de gebieden van Efraïm en Samaria in bezit nemen, en vanuit Benjamin het gebied van Gilead. ²⁰De ballingen uit Israël, een legermacht geworden, zullen het land van de Kanaänieten veroveren tot aan Sarefat, en de ballingen uit Jeruzalem, nu nog in Sefarad, zullen de steden van de Negev in bezit nemen. ²¹Bevrijders zullen de Sion op gaan en regeren over het bergland van Esau – en aan de HEER zal het koningschap toebehoren.

Preek

Lieve mensen,

Het was de dag dat de zomer begon: 21 juni 1988. Ik weet het nog goed. Al was het alleen maar omdat ik precies een jaar later in het huwelijk zou treden met Marie José.

Maar weet iemand hier in de kerk wat er gebeurde op 21 juni 1988?

(...)

Op die avond kwamen er allerlei gevoelens naar buiten. Zoveel euforie en ook leedvermaak. West-Duitsland was op het EK verslagen door een prachtige goal in de 89e minuut van Marco van Basten, op aangeven van Jan Wouters. We versloegen Duitsland op hun eigen grond, in het Volksparkstadion in Hamburg. Diepe gevoelens. Met als markeerpunt: Ronald Koeman die zijn achterwerk afveegt met een Duits shirt.

Niet goed te praten. Zo'n actie. Vind hij zelf later ook. Maar ja, de rivaliteit werd van twee kanten opgestookt. Met de WK-finale van 1974 in het achterhoofd en ook allerlei gevoelens rondom de Tweede Wereldoorlog. En zo is de strijd tussen Nederland en Duitsland altijd nog beladen. Maar om nou de ondergang van Duitsland uit te roepen ...

Obadja profeteert de ondergang van Edom. En Edom en Israël, die fittie gaat ver terug. Dat gaat dieper dan Nederland en Duitsland. Edom en Israël zijn broedervolken. Hun voorvaders zijn een tweeling. Esau en Jakob. En het werd al snel ruzie. Ze leken niet op elkaar. Esau vond Jakob maar een watje. En Jakob vond Esau veel te nonchalant. Onverschillig zelfs. En zo bestrijden ze elkaar en maken elkaar het leven zuur. Zelfs zo, dat Jakob jarenlang in ballingschap moet uit angst voor zijn tweelingbroer. Daarna maken ze het wel goed, maar het blijft altijd spannend.

En dat blijft ook bij hun nakomelingen zo. Toen de Israëlieten onder leiding van Mozes, *the Prince of Egypt*, door de woestijn naar het beloofde land trokken. Toen mochten ze van Edom niet over hun grondgebied trekken (Numeri 20:14-21). Ze gingen er om heen en die omtrekkende

beweging veroorzaakte veel ellende: allerlei oorlogen moesten worden gevoerd. Terwijl Edom als broedervolk heel gemakkelijk ruim baan had kunnen geven.

Nou, die ruzie zet zich de hele geschiedenis voort en escaleert regelmatig. Saul, David en Salomo hebben oorlog gevoerd met Edom. Edom, op zijn beurt, heeft vaak guerrillaoorlogen gevoerd tegen Israël. Dus over en weer is er veel haat en nijd, wraakgevoelens en oorlogsretoriek. En dat gaat best diep.

Bijvoorbeeld Haman, uit het boek Esther. Misschien ken je het verhaal. Hij voelt zich beledigd door Mordechai, een Israëliet en vaardigt een wet uit om *alle* Israëlieten om te brengen. Haman is een Edomiet, vandaar dat de haat zo diep zit.

En Herodes, uit de tijd van de geboorte van Jezus, stamt ook af van Esau. Hij regeert met harde hand en onderdrukt het Joodse volk. Hij is wreed. Als hij de kinderen uit Betlehem laat ombrengen – in de Bijbel een heftige geschiedenis – wordt dat niet eens in de geschiedenisboeken opgenomen. Want hij heeft zo veel wredere misdaden tegen de menselijkheid op zijn geweten. Edom tegen Israël.

Het is dus een geschiedenis die veel facetten heeft. Maar daar is geen rechtvaardiging voor te vinden. Van beide kanten. En God oordeelt ook beide kanten. Want Hij wil geen oorlog tussen broedervolken. In Deuteronomium staat bijvoorbeeld:

Slide: „Edomieten moet u echter met respect behandelen, want dat zijn uw broeders. Ook Egyptenaren moet u respectvol behandelen, want u hebt als vreemdeling in hun land gewoond. „En wat hun nageslacht betreft: vanaf de derde generatie kunnen ze worden toegelaten tot de gemeenschap van de HEER. (Deuteronomium 7)

Israël had tijdens de doortocht door de woestijn Edom met gemak kunnen verslaan. Maar zoals al gezegd, ze trokken er om heen en gingen het gevecht niet aan. En dat is ook logisch: God had Jakob de eerstgeboortezegen gekregen. Maar Esau kreeg ook Gods zegen. Het is niet zo dat er maar één grote portie is en dat iedereen die later komt helemaal achter het net vist. Esau krijgt de belofte dat hij zich uiteindelijk aan Jakob kan ontworstelen (Gen. 27:39-40).

Wat hierbij belangrijk is, is dat je je plek moet kennen. Israël had het recht niet om Edom aan te vallen of in te nemen. Een broedervolk val je niet aan. Maar dat geldt ook andersom. En nu, bij Obadja, is dat misgegaan. Jeruzalem is ingenomen. En Edom had zich niet onbetuigd gelaten (voorlezen vers 11-14). Ja, dan ga je een grens over. Neutraal blijven is één ding en misschien al niet goed, maar toejuichen en meedoen bij genocide is strafbaar. Ook in Gods ogen. God komt op voor mensen die verliezen. Hij komt op voor zijn volk, zijn mensen. Hij verbindt zich aan kwetsbare en weerloze mensen. Hoe zondig Israël in die tijd zelf ook was. Het komt Edom niet toe om wraak te nemen. Als je aan Gods mensen komt, kom je aan Hem. En dus krijgt Edom het oordeel van God aangezegd.

Ik voel bezwaar. Want kan Edom er nog onderuit? En ja, is in Gods keuze voor Jakob het pleit niet al beslecht? Is Esau gedoemd om altijd aan het kortste eind te trekken? Later in de Bijbel zegt God zelfs:

Slide: Zijn Jakob en Esau geen broers? – spreekt de HEER. Toch heb Ik Jakob liefgehad en Esau gehaat. (Maleachi 1:2,3; vergelijk Romeinen 9:13)

Is het lot van Esau en dus Edom hiermee beslecht? Nou, hateren betekent in het Hebreeuws niet hateren zoals wij dat gebruiken. Het betekent: op de tweede plaats zetten. (vergelijk de uitspraak van Jezus dat je je ouders moet haten (Lucas 14:26)). Dus Edom heeft nog een kans!

Bijvoorbeeld: hierna staat de profeet Jona in de Bijbel. Die slaan we over, omdat ik er al eens een serie over gehouden heb, maar ik wil hier toch voor iets aandacht vragen. Jona moet Nineve in en moet oordeel aanzeggen. Zonder pardon. Zonder *escape*. Zo lijkt het. Onomkeerbaar. *Nog 40 dagen, dan wordt Nineve weggevaagd*. Maar Gods oordeel is nooit onomkeerbaar. Want als de Ninevieten berouw tonen. Dan schort God zijn oordeel op. En zit Jona voor niets op de tribune te wachten om *Armageddon*. Gods oordeel is nooit definitief. Ook in Obadja voor Edom niet. Ik las bij een collega:

Slide: Profeten zijn geen toekomstvoorspellers maar waarschuwen tegen een toekomst die juist vermeden moet worden. Een toekomstvoorspeller is succesvol wanneer de voorspelling uitkomt, een profeet is succesvol wanneer het aangekondigde oordeel niet doorgaat.

Edom krijgt nog een kans, ondanks al die verschrikkelijke oorlogsmisdaden. Zoals we zagen in Hosea: Gods oordeel is nooit een muur, maar altijd een deur naar iets mooiers.

En daar getuigt Marcus van. Want Herodes is niet de enige Edomiet in het Nieuwe Testament. In Marcus staat het volgende:

Slide: 7Jezus week met zijn leerlingen uit naar het meer, en een grote menigte uit Galilea volgde Hem. Ook uit Judea en Jeruzalem, uit **Idumea** en het gebied aan de overkant van de Jordaan en uit de omgeving van Tyrus en Sidon kwamen veel mensen naar Hem toe, omdat ze hadden gehoord wat Hij allemaal deed. (Marcus 3)

Bij de volgelingen van Jezus zijn mensen uit Idumea. Dat is Edom. Iedereen is welkom. Iedereen krijgt een kans. Een kans om zijn of haar zonden achter zich te laten. Zelfs Edom, dat bijval geschonken had aan genocide en de verwoesting van Jeruzalem. Je krijgt kans om Jezus na te volgen. Niet te oordelen, je naasten onvoorwaardelijk lief te hebben en je vijanden te zegenen en voor ze te bidden. Dan maakt het niet uit of je uit Israël, Edom, Nederland, Afrika, Azië of Amerika komt. Of Europa. Ieder mens krijgt de kans aan te haken bij God. God gunt iedereen bewogenheid je het leed van anderen aan te trekken. Ieder mens heeft plek in het hart van God. Jij ook!

Amen